

Revontuli-Opisto

**Revontuli-Opiston
TOIMINTAKERTOMUS
2023**

REVONTULI-OPISTO VUONNA 2023

1. Revontuli-Opiston hallinto

Revontuli-Opisto on kolmen kunnan alueellinen kansalaisopisto, joka aloitti toimintansa 1.1.2010. Isäntäkuntana toimii Kittilä ja Enontekiö ja Sodankylä ovat sopimuskuntia. Revontuli-Opiston käytännön hallinnoinnista vastaa Kittilän kunnan vapaan sivistystyön lautakunnan alaisuuteen perustettu Revontuli-Opiston jaosto, jossa on kaksi edustajaa kaikista kunnista (Enontekiö, Kittilä ja Sodankylä). Revontuli-Opiston jaosto kokoontui vuoden 2023 aikana kolme kertaa. Kokoukset on pidetty Kittilässä, mutta luottamushenkilöt ovat osallistuneet kokouksiin myös etäyhteyksien kautta.

2. Revontuli-Opiston henkilöstö

Revontuli-Opiston henkilöstöön kuuluu rehtori (Kittilä), koulutussuunnittelija/aluevastaava/apulaisrehtori (Sodankylä), viisi päätoimista opettajaa, kaksi opistosihteerää ja kaksi osa-aikaista (50 % työaika) toimistosihteerää. Lisäksi Revontuli-Opisto ostaa Enontekiön kunnalta sihteeripalvelun 40 % työajalla. Kokonaisuudessaan vakinaisen 10 hlön osalta henkilötyövuosina toteutui vuonna 2023 yhteensä 7,8 htv.

Vajaukseen vaikuttivat useat tekijät. Kuluneen vuoden aikana Revontuli-Opiston vakinaisesta henkilöstöstä oli vanhempainvapaalla kaksi opettajaa ja yksi opistosihteerä. Opistosihteerille (Kittilän toimipiste) on rekrytoitu määräaikainen sijainen 7.12.2023 alkaen. Enontekiöllä musiikinopettajan virkaa on vuoden 2023 ajan hoitanut viransijainen. Tekstiilityönopettajan virkaa (Kittilä) on hoidettu tuntiopettajien voimin. Lisäksi Kittilän vakituisen toimistosihteerin osa-sairaseläkettä 50 % työajalla sijaistanut toimistosihteerä jäi eläkkeelle 1.8.2023 alkaen.

Kun kokonaisuudessa huomioidaan kaikki tuntiopettajien opetustunnit (13 941: 813 = 17,14 htv), Revontuli-Opiston työllistävä vaikutus oli vuonna 2023 yhteensä 24,90 htv.

Päätoimisen kaltaisia (yli 16 opetustuntia / vko) tuntiopettajia Revontuli-Opistossa työskenteli vuonna 2023 yhteensä 8 ja sivutoimisia tuntiopettajia 123. Tämän lisäksi Revontuli-Opiston ostamaa opetusta antoi yritysten ja yhdistysten kautta 19 tuntiopettajaa. Yhteensä tuntiopettajia työskenteli opistossa vuoden 2023 aikana 155 hlöä. Kaikki Revontuli-Opiston vakituiset ja määräaikaiset työntekijät ovat työsopimussuhteessa Kittilän kuntaan

3. Revontuli-Opiston talous

Revontuli-Opiston talouden toimintakulut muodostuivat hallinnon, opetustoiminnan, maksupalvelutoiminnan ja hanketoiminnan menoista. Talousarvion mukaisesti toiminta rahoitettiin valtionosuudella, opetustoiminnan tuloilla (kurssimaksut), kuntien maksuosuuksilla ja hankerahoituksella. OKM vahvistaa vuosittain kansalaisopistojen yksikkötuntihinnan, joka on valtionosuuden (57 %) laskennallinen peruste. Vuoden 2023 laskennallisen perusteen yksikkötuntihinta oli 93,04 € ja kun Revontuli-Opistolle vahvistettiin 11 808 valtionosuustuntia, sai Kittilän kunta opistotoiminnan perusteella valtionosuutta yhteensä 626 211 euroa, mikä oli 21 359 euroa enemmän kuin edellisvuonna.

Taulukko 1. Revontuli-Opiston kokonaismenot, -tuotot ja toimintakate vuosina 2021-2023

	TA 2021	Toteuma 2021	TA 2022	Toteuma 2022	TA 2023	Toteuma 2023
Toimintakulut	1 389 780	1 346 735	1 387 326	1 313 901	1 375 662	1 437 323
Toimintatuotot	830 650	745 577	808 852	729 774	765 120	811 588
toimintakate	-557 942	-601 158	- 578 474	-584 127	- 610 542	- 625 734

Revontuli-Opiston vuoden 2023 talousarvioon varattujen toimintakulujen käyttö oli 104,7%, mutta samalla myös Revontuli-Opiston toimintatuotot ylittyivät toteuman ollessa 106,1 %. Toimintakulujen ylitykseen vaikuttaa arvioitua suurempi hankerahoituksen määrä ja opetuksen tuntimäärät Enontekiöllä ja Sodankylässä ylittivät tuntitavoitteet. Tuottojen ylitykseen vaikuttaa erityisesti maksupalvelutoiminnan tulos ja hankerahoitus, jonka kate oli +39 812 euroa. Osa hankerahoituksesta siirrettiin vuodelle 2024. Kuntaosuuksia vuonna 2023 maksettiin ennakkoon siten, että isäntäkunta Kittilän maksuosuus oli 225 000 €, Enontekiön 57 500 € ja Sodankylän kuntaosuus oli 162 800 €.

Revontuli-Opiston hallinnon toimintakulut ylittyivät hieman suhteessa talousarvioon toteuman ollessa 100,7 %. Ylitys johtui erityisesti henkilöstömenojen hieman arvioitua suuremmista menoista. Pääasiallisena syynä oli 1.8.2023 eläkkeelle jääneen osa-aikaisen toimistosihteerin palkkaaminen vielä syksyllä vahvistamaan opiston laskutustyötä.

Opetustoimen osalta opisto ylitti arvioidut toimintamenot, käyttöasteen ollessa 107,7 %. Merkittävää ylitystä paikkasi se, että vastaavasti myös tuotot ylittyivät, toteuman ollessa 103,7 %. Ylitys selittyy mm. kurssien odotettua suuremmasta menekistä eli kursseja käynnistyi odotettua enemmän (Enontekiöllä ja Sodankylässä) Myös opetuksen matkakustannukset kasvoivat merkittävästi.

Revontuli-Opiston maksupalvelutoiminta vähentyi edelliseen vuoteen verrattuna 145 tunnilla. Kaikkiaan maksupalvelutoiminta jäi plussalle 4 797 euroa kun tavoitetaso on +/- 0. Maksupalvelutoiminnasta Kittilässä järjestettiin 1114 tuntia, Sodankylässä 30 tuntia ja Enontekiöllä 32 tuntia.

Maksupalvelutoiminnassa valtaosa kursseista on ns. sisäistä maksupalvelutoimintaa, jossa opisto tuottaa palvelua esim. varhaiskasvatukselle. Ulkoinen maksupalvelutoiminta on aina lähtökohtaisesti katteellista toimintaa, josta opistolle syntyy tuloa, mutta näiden kurssien osuus on varsin pieni.

Hankerahoitusta kirjattiin vuodelle 2023 yhteensä 58 360 euroa ja vastaavasti hankekulut olivat 18 547 euroa. Hankerahoitus vahvistikin omalla osuudellaan opiston tulopuolta vuonna 2023 merkittävästi ja mahdollisti talousarvion tavoitekatteessa pysymisen.

Revontuli-Opiston vuoden 2023 taloudellinen tulos

	TA2022	TOT 2022	TA2023	TOT 2023
toimintatuotot	808 852	729 774	765 120	811 588
toimintakulut	- 1 387 326	- 1 313 901	- 1 375 662	- 1 437 323
toimintakate	- 578 474	- 584 127	- 610 542	- 625 734
valtionosuus	578 474	604 852	610 542	626 211
tulos	0	+ 20 725	0	+ 475

Toimintakate kuvaa Revontuli-Opiston toimintakulujen ja toimintatuottojen välistä erotusta.

Kunnallistaloudessa toimintakate on aina miinusmerkkinen, koska valtionosuudet esitetään talouslaskelmassa vasta toimintakatteen jälkeen. Toimintakate ilmoittaa paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi valtionosuuksilla. Tämä toimintakatteen tulos tarkoittaa sitä, että Kittilän kunnalle jää Revontuli-Opiston taloudellisena tuloksena vuoden 2023 osalta 475 € ylijäämää, joka jyvitetään toteutuneiden opetustuntien suhteessa palautuksina tai lisämaksuina isäntä- ja sopimuskuntiin.

Taulukko 2. OKM:n Revontuli-Opistolle vahvistamat VOS-tunnit 2017-2023

Revontuli-Opisto	vos-tunnit 2017	vos-tunnit 2018	vos-tunnit 2019	vos-tunnit 2020	vos-tunnit 2021	vos-tunnit 2022	vos-tunnit 2023
vos-tunnit	12 075	11 977	11 972	11 950	11 872	11 859	11 808
vos-euroina	570 649	571 888	569 115	574 686	573 641	604 852	626 211
yksikköhinta	82,91	83,77	84,65	84,57	84,77	89,48	93,04

Taulukosta kaksi ilmenee valtion päätösten seurauksena tapahtunut valtionosuustuntien väheneminen ajanjaksolla 2017-2023, yhteensä 267 tunnilla. Oppitunnin yksikköhinnan merkittävä korotus on kuitenkin nostanut Revontuli-Opiston saamaa valtionosuutta euroina viimeisenä kahtena toimintavuotena. Vuoteen 2022 verrattuna valtionosuus kasvoi 21 359 eurolla.

Taulukko 3. Revontuli-Opiston tulostavoitteiden saavuttaminen vuonna 2023

Arviointikriteeri	Mittari	Tavoitetaso 2023	Toteutunut 2023
Kattava opetus	valtionosuustunnit, maksupalvelutoiminta	vos-tunnit 16 000 maksupalvelu 1 000 tuntia yhteensä 17 000 tuntia	vos-tunnit 15 000 maksupalvelu 1177 tuntia (Kittilä 1114, Sodankylä 30 ja Enontekiö 32 tuntia) Enontekiö 1547 opetustuntia Kittilä 7 833 opetustuntia, Sodankylä 5 669 opetustuntia Verkko-opetus 1127 opetust. yhteensä 16 176 opetustuntia
Elinikäinen oppiminen	oppilastilastot	opiskelijamäärä 4000	yht. 3839 opiskelijaa (naiset 2921 miehet 918) Enontekiö 296 Kittilä 1631 Sodankylä 1236 Muu 625
		Opiskelijamäärä verkkokursseilla	yhteensä 533 opiskelijaa (naiset 457, miehet 76) Enontekiö 37 Kittilä 76 Sodankylä 80 Muu 339
Omat tulot	Talousarvion toteuma	Opiston tulojen osuus 30 % kaikista menoista	Vuonna 2023 Opiston tulojen osuus 25,4 %

Kansainvälis- tyminen	Rajat ylittävät kurssit Kalottialueella/ope- ttajien kv-koulutus	Kansainvälisyys kansalaisopistotoimintaan	Kv.toiminta vuonna 2023 Kv. täydennys- koulutukseen saatu Erasmus+ rahoitus käytössä, 13 opettajaa kv.koulutuksissa. Osa rahoituksesta (29 197 euroa) siirretty vuodelle 2024
Verkostoituminen	Kurssit, oppilas- tilastot, verkkokurssit	Yhteistyö alueen muiden oppilaitosten kanssa	REDU Lapin opistopiiri, KOL, Opistoalueen peruskoulut (Suomen malli, kerhot) ja lukiot ja alueen yritykset (fasiliteetit ja opetuspalvelujen ostot)

Revontuli-Opiston vuodelle 2023 asetetut tavoitteet saavutettiin osalla tulostavoitealueista. Pääosin tavoitteista jääminen selittyy opetustarjonnassa opettajien saatavuudella ja myös kustannustason nousulla. Tuntiopettajien saatavuudessa on ollut haasteita. Toisaalta kustannustaso, erityisesti henkilöstömenojen osalta on noussut merkittävästi ja vaikuttaisi siltä, että nykyisellä rahoituspohjalla opetustuntitavoitteet ovat ylimitoitettuja. Siltä osin vuosi oli hyvä, että opiskelijamäärä kasvoi edellisvuodesta 5,6 %. Kaikkiaan kursseille osallistui 3839 (edellisvuonna 3 630) netto-opiskelijaa ja yhteensä opistossa oli 7836 (edellisvuonna 7325) kurssilaista. Opistoalueen ulkopuolelta tulevien opiskelijoiden osuus opiston kaikista opiskelijoista oli 16,3 %. Verkko-opintoihin osallistuvien netto-opiskelijoiden määrä on kasvanut ja esimerkiksi vielä vuonna 2019 verkkokursseilla oli 140 osallistujaa kun nyt taso on asettunut noin nelinkertaiseksi ollen 533 opiskelijaa vuonna 2023. Kunnittain verkkokursseille osallistuttiin seuraavasti: Enontekiö 37, Kittilä 76, Sodankylä 80 ja muualta 339 henkilöä. Verkko-opintojen osalta opistokunnista tulevien opiskelijoiden määrä on yhteensä noin 36 %.

Tavoitelluista opetustuntimääristä saavutettiin maksupalvelutoiminnan ja verkko-opetuksen määrät. Lähiopetuksen osalta tuntimäärätavoitteet ylitettiin Enontekiöllä ja Sodankylässä. Kuntakohtaiset tavoitetuntimäärät saavutettiin kuitenkin hyvin, kun huomioidaan lähi- ja verkko-opetus yhteensä.

Revontuli-Opiston omien tulojen (opistotoiminnan kurssimaksut ja maksupalvelutuotot) osuus opiston kokonaismenoista oli 25,4 % kun osuustavoite kokonaismenoista on ollut 30 %. Nyt saavutettu 25 % taso on realistinen tavoitetaso nykyisellä rahoituspohjalla. Tuottotavoitteen saavuttaminen yhteiskunnan

nykyisessä taloudellisessa tilanteessa on haastavaa. Korkeammat kurssimaksut karsisivat mahdollisesti osallistujamääriä, joten rahoitusosuuden nostaminen kurssimaksuilla olisi vaikeaa.

Revontuli-Opiston yhtenä tavoitteena on ollut opiston kehitystyö hankerahoituksen avulla ja opisto on ollut aktiivinen rahoitusten haussa. Osa hankkeista on opiston omia hankkeita, mutta myös opistojen yhteisissä hankkeissa Revontuli-Opisto on mukana. Vuosi 2023 on ollut varsin aktiivinen hankevuosi. ERASMUS+ täydennyskoulutuksissa on Euroopan alueella käynyt 13 opettajaa. Tämän lisäksi opistossa käynnistettiin Kestävän kehityksen hanke, jossa tavoitellaan kuntalaisten kestävää elämäntapaa tukevan opintotarjonnan kehittämistä ja tarkastellaan opiston omia toimintatapoja.

Revontuli-Opisto on jatkanut verkostoyhteistyötä Lapin opistopiirin opistojen kanssa mm. Yhdessä-hankkeessa, jossa päivitetään ja kehitetään opistojen yhdenvertaisuussuunnitelmaa. Yhteistyötä on tehty ammatillisten oppilaitosten, REDU:n (entinen Lapin matkailuopisto/Levi-Instituutti) kanssa mm. yhteisten opettajien käytössä. Perusopetuksen kanssa on jatkettu yhteistyössä ns. Suomen mallin mukainen toiminta, jossa tavoitteena on maksuton harrastus jokaiselle lapselle koulupäivän yhteydessä. Toistaiseksi tämä malli on ollut kokeilussa Kittilän osastolla.

Taulukko 4. Revontuli-Opiston tulostavoitteiden saavuttaminen vuonna 2023

Arviointikriteeri	Mittari	Tavoitetaso 2023	Toteutunut 2023
Projektit	Saatu rahoitus, toteutuneet hankkeet	Kansalliset ja kv.hankkeet	<ul style="list-style-type: none">- Opintoseteliavustus- ERASMUS +- Keke-hanke- Yhdessä-hanke <p>Saatu hankerahoitus yht 58 360 euroa</p>

Revontuli-Opisto sai OPH:n eri eri rahoitusohjelmista hankerahaa vuonna 2023 yhteensä 58 360 euroa. Suurimmat yksittäiset rahoitukset saatiin ERASMIUS+ opettajien kv täydennyskoulutushankkeeseen ja KEKE-hankkeeseen (Kestävän kehityksen hanke).

Taulukko 5. Revontuli-Opiston tulostavoitteiden saavuttaminen vuonna 2023

Arviointikriteeri	Mittari	Tavoitetaso 2023	Toteutunut 2023
Alueellinen tasa-arvo	opetustunnit, toimipisteet	palvella koko aluetta tasapuolisesti (taajamat, sivukylät)	Opetusta on toteutettu 33 kylässä, 4966 tuntia (30,8 % opetuksesta)
Hinnoittelu	kurssimaksut	yhtenäiset hinnoittelut asuinpaikasta riippumatta	Revontuli-Opiston jaosto on vahvistanut koko aluetta koskevat hinnoitteluperusteet. Kurssimaksuja nostettiin 10 %.

Revontuli-Opiston yhtenä perustavoitteena on tarjota opetusta koko opistoalueella. Periaatteessa jokaisella kylällä on mahdollisuus saada vähintään yksi kansalaisopistokurssi, mikäli ryhmä vain saadaan kokoon. Vuoden 2023 aikana kursseja toteutettiin 33:ssä eri sivukylässä yhteensä 4914 opetustuntia. Kittilässä kursseja toteutui 12:ssä sivukylässä, Sodankylässä 17:ssä sivukylässä ja Enontekiöllä neljässä sivukylässä. Koko Revontuli-Opiston opetuksesta 30,3 % toteutettiin sivukylissä. Kunnittain tarkasteltuna Kittilän opetuksesta 38,8 %, Sodankylän opetuksesta 24,0 % ja Enontekiön opetuksesta 33,0 % toteutettiin sivukylissä. Kaikissa sivukylissä ei kursseja voitu toteuttaa, koska ei saatu opettajaa tai riittävää opiskelijamäärää kursseille. Toisaalta runsas verkkokurssien tarjonta on parantanut mahdollisuuksia osallistua kursseille myös sivukylissä.

Taulukko 6. Enontekiön kylien asukasmäärät ja toteutuneet opetustunnit kylittäin 2015-2023

Sivukylä	Asukas- määrä	Opetus 2015	Opetus 2016	Opetus 2017	Opetus 2018	Opetus 2019	Opetus 2020	Opetus 2021	Opetus 2022	Opetus 2023
Hetta						1064	1079	1035	1016,04	1036,44
Karesuvanto	356	222	229	253	300	300	239	207	142,62	150,63
Kilpisjärvi	122	306	257	34	313	235	275	245	274,12	273,31
Leppäjärvi	150	0	0	4	0	0	0	0	0	0
Palojoensuu	165	0	0	0	0	0	0	0	0	2,66
Peltovuoma		187	101	112	52	89	50	37	36	84
Ketomella	219		12	12	12	12	12	0	0	0
Nunnanen		0	0	15	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	1012	715	592	745	677	637	1655	1622	1433	1547

Taulukko 7. Kittilän kunnan kylät ja asukasmäärät ja kylittäin toteutuneet opetustunnit 2015-2023

Sivukylä	Asukas- määrä	Opetus 2015	Opetus 2016	Opetus 2017	Opetus 2018	Opetus 2019	Opetus 2020	Opetus 2021	Opetus 2022	Opetus 2023
Kittilä keskusta						5126	4113	5535	4596	4791
Alakylä	160	184	246	153	118	130	150	93	102	89
Hanhimaa	48	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Helppi	30	33	36	8	0	0	0	0	0	0
Hormakumpu		0	0	0	0	0	0	0	0	0
Jeesiöjärvi	45	0	0	0	47	40	0	0	0	0
Kallo	175	313	257	310	229	216	233	194	232	232
Kaukonen	347	374	304	358	410	396	374	360	416	494
Kelontekemä	108	80	132	142	139	134	137	119	131	126
Kiistala	78	469	396	347	297	285	268	289	301	234
Kinisjärvi		0	0	10	10	0	0	0	0	0
Kuivasalmi	222	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Köngäs	192	239	280	241	164	195	170	139	130	163
Lompolo	51	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Molkojärvi	57	256	255	367	263	240	240	211	249	292
Pokka	9	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pulju		0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pöntsö	2	0	12	0	0	11	0	0	0	0
Raattama	133	304	305	355	310	208	242	188	207	247
Rauhala	84	118	90	86	96	92	84	88	76	108
Siitonen	22	0	6	0	15	31	27	25	16	0
Sirkka	892	1121	1235	1369	1377	1281	1366	1177	1215	1347
Tepasto	113	112	122	44	46	46	47	12	0	0
Tepsa	84	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vittakumpu		40	0	21	20	12	6	6	12	12
Vuoma	121	111	141	252	77	61	34	49	106	57
Yhteensä	2973	3754	3817	4063	3618	3378	3378	2950	7789	7833

Taulukko 8. Sodankylän kylien asukasmäärät (2024) ja toteutuneet opetustunnit kylittäin v.2015- 2023

Sivukylä	Asukas määrä	Opetus 2015	Opetus 2016	Opetus 2017	Opetus 2018	Opetus 2019	Opetus 2020	Opetus 2021	Opetus 2022	Opetus 2023
Aska	85	201	72	6	102	60	16	-	-	23
Hinganmaa	-	72	57	44	30	46	42	50	44	46
Jeesiö	106	15	31	0	-	-	-	-	-	-
Kelujärvi	233	27	14	20	14	16	8	-	12	29
Kersilö	41	69	66	49	36	45	30	52	86	62
Kierinki	104	55	42	55	61	43	66	52	57	57
Lokka	63	40	112	86	139	80	60	70	70	70
Luosto	71	69	113	129	112	86	105	80	101	224
Madetkoski	-	27	31	32	30	13	-	-	-	-
Moskuvaara	25	27	27	28	24	24	-	-	-	-
Orajärvi	254	109	122	74	91	91	74	66	31	31
Petkula			22	44	36	40	22	44	44	24
Puolakkavaara	233	80	127	90	80	82	71	60	88	54
Rajala	73	78	114	90	30	-	-	-	-	-
Raudanjoki	70	127	59	110	102	133	57	30	115	157
Riipi	169	69	69	69	72	69	100	65	111	-
Sassali		51	83	15	63	40	66	109	47	-
Sattanen	277	94	99	75	70	49	42	78	102	113
Seipäjärvi	24	27	31	30	30	30	14	56	-	-
Syväjärvi	151	111	43	57	109	126	127	-	42	114
Torvinen	152	58	43	108	109	109	140	84	222	236
Uimaniemi	41	0	0	0	-	-	-	179	-	-
Unarin-Luusua	34	27	24	15	-	33	72	30	4	-
Vaalajärvi	274	167	138	157	118	120	91	85	91	45
Vuojärvi	75	87	92	113	75	37	56	66	70	50
Vuotso	277	255	299	205	138	117	106	73	16	27
Yhteensä	2958	1942	1930	1701	1671	1489	1365	1329	1353	1362